

Joan Coromines: tres quarts de segle al servei de la cultura catalana

M'agradaria a manera de pròleg dir quatre paraules de com es va fer aquest treball sobre toponímia antiga de les Illes Balears, i sobretot, contar unes confidències que em féu el doctor Joan Coromines un dia que pujàrem a Estany-llong, Pirineus amunt.

Des del 1977 fins al 1985, tots els estius ens reuníem el doctor Joan Coromines i jo, per treballar a un petit hotelet dels Pirineus; unes vegades a Boí i altres a Taüll o a Oix, en plena Garrotxa. D'aquí va sortir aquest llibre, encara que ja duia llarga gestació separada per part de tots dos.

Treballàvem des de bon matí fins que el sol ja feia estona que era post. El doctor Coromines és un treballador incansable; i, en ple estiu, després de dinar, ni tan sols es concedia una curta migdiada, malgrat que haguéssim començat la jornada de treball a trenc d'alba. Recordo que un dia, a mig matí, vaig baixar a fer un altre cafè. El senyor Beneria, director-propietari de l'hotel, em va atendre i em digué:

—Senyor Mascaró, no heu de matar de feina el senyor Coromines. Pen-seu que té prop de vuitanta anys.

—Matar de feina el doctor Coromines? —vaig respondre tot seguit—. Ell ens matarà a tots, un darrere l'altre! És incansable.

Me tenia fascinat quan el veia consultar diccionaris d'alfabets distints al llatí: l'àrab i el grec, que llegia amb la mateixa fluïdesa que un escrit sobre cultura de l'«Avui». Els dos llits de la nostra cambra semblaven una exposició de llibres, que tenia oberts per la pàgina on hi havia la informació que li interessava. Jo aportava dades històriques i aclariments geogràfics sobre el topònim que estudiàvem; però no cal dir que només d'ell és tot el mèrit de l'anàlisi etimològica. Després, ell dictava i jo escrivia. Cada dia aprenia una cosa nova de la seva poderosa personalitat, nimbada del misteriós atractiu que irradien els savis quan són coratjosos patriotes.

Al cap de vuit o deu dies de treball intens decidíem cada any estirar les cames muntanya amunt. El doctor Coromines ha estat un gran camina-